

gram za prenovo nekdanje cerkve in samostanskega arkadnega dvorišča klarisinj v Kopru. Piran 1986, 8 str. Tiptk.

Kosi, I.: Načrtovanje in ureditev skladišč arhivskega gradiva. Sodobni arhivi 7/1985, str. 17-25.

Krnel-Umek, D.: Program prenove samostana sv. Klare v Kopru za Pokrajinski arhiv Koper. Koper 1986, 19 str., 2 pril. Tiptk.

Krnel-Umek, D.: Skrajšan program prenove. Koper 1987, 5 str., 2 pril. Tiptk.

Krnel-Umek, D.: Sprememba programa prenove. Koper 1987, 2 str. Tiptk.

Krnel-Umek, D.: Delo Francesca Majerja v Mestni knjižnici in arhivu v Kopru. Primorska srečanja 1989, št. 100, str. 707-710.

Krnel-Umek, D.: Na poti k dokončni rešitvi prostorskega vprašanja Pokrajinskega arhiva Koper. Annales 1/1991, str. 265-266.

Krnel-Umek, D.: Razstava italijanske arhivske literature v Kopru. Annales 2/1992, str. 342-343.

Kultura narodnostno mešanega ozemlja slovenske Istre. Ljubljana 1993, 254 str.

Majer, F.: Inventario dell'Antico Archivio Municipale. Capodistria 1909, 174 str.

Massabò-Ricci, I.-Carassi, M.: Adapting an ancient archives building in Turin. Information development vol.4, 1988, no. 1, str. 37-40.

Naravna in kulturna dediščina ter njeno varovanje v Sloveniji. Ljubljana 1987, 187 str.

Normativi in standardi za arhivsko dejavnost. Poročevalec Kulturne skupnosti Slovenije 1985, št. 18, str. 73-79.

O varstvu arhivskega gradiva v Pokrajinskem arhivu Koper. Primorska srečanja 1989, št. 100, str. 690-699.

Pferschy, G.: Novogradnje in adaptacije zgodovinskih stavb za arhivske namene. Sodobni arhivi 2 / 1980, str. 41-56.

Pokrajinski arhiv Koper (PAK). Arhiv PAK. Delovno poročilo 1965.

Pokrajinski arhiv Koper (PAK). Plani dela in delovna poročila 1986-1992.

Pokrajinski arhiv Koper. V: Arhivski fondi in zbirke v arhivih in arhivskih oddelkih v SFRJ. Beograd 1984, str. 93-112.

Pucer, A.: Inventar zbirke Giuseppe Tartini 1654 - 1951. Koper 1993. 199 str.

Pravilnik o sestavi in vodenju evidence arhivskega gradiva. Ur. l. SRS 1981, št. 34.

Pravilnik o pogojih za uporabo arhivskega gradiva. Ur. l. SRS 1981, št. 34; 1982, št. 2.

Pravilnik o odbiranju in izročanju arhivskega gradiva arhivu. Ur. l. SRS 1981, št. 34; 1982, št. 2.

Pravilnik o varovanju arhivskega gradiva, PAK 1988.

Pravilnik o varovanju dokumentarnega gradiva v PAK, 1988.

Pravilnik o uporabi arhivskega gradiva v PAK, 1988.

Pravilnik o strokovni obdelavi in izdelavi pripomočkov za raziskave arhivskega gradiva. Ur. l. SRS 1988, št. 11.

Ravnikar, V.: Idejni projekt in projekt za Pokrajinski arhiv. Koper 1988.

Schöntag, W.: Archivzweckbauten. Der Archivar Jg. 33, 1980, H. 2, str. 187-204.

Stari statuti Kopra, Izole in Pirana. Koper 1988, 171 str.

Statut koprškega komuna iz leta 1423 z dodatki do leta 1668. Za objavo priredil Lujo Margetič. Koper-Rovinj 1993, 421 str.

Stehkämper, H.: Der Neubau des Historischen Archivs der Stadt Köln. Der Archivar Jg. 24, 1971, H. 2, str. 377-382.

Umek, E.: Oris nastanka in razvoja arhivskih zavodov na obalnem območju. V: Sprehod skozi čas. Koper 1975, str. 5-21.

Uradne objave 7. 10. 1983, št. 22; 11. 11. 1983, št. 25; 30. 3. 1984, št. 7; 20. 7. 1984, št. 17, 29; 10. 1985, št. 26; 17. 1. 1986 št. 1.

Vinčec, I.: Preureditev objekta Goriška 6 v Pokrajinski arhiv. Koper 1989, 36 str. Tiptk.

Vodnik po arhivskem gradivu za zgodovino Slovencev in drugih narodov nekdanje Jugoslavije v Centralnem državnem arhivu v Rimu. Redakcija France Dolinar, Mateja Jeraj, Duša Krnel-Umek, Lilijana Vidrih-Lavrenčič. Ljubljana 1992. 565 str.

Zakon o naravni in kulturni dediščini. Ur. l. SRS 1981, št. 1.

Žizek, V.: Oprema sodobnih arhivov. Sodobni arhivi 5/1985, str. 72-78.

Branka Berce - Bratko, Vladimir Braco Mušič UNIVERZA NA OBALI

V okviru planerske delavnice, ki jo je naročilo Ministrstvo za varstvo okolja in urejanje prostora z nosilcema V. B. Mušič in K. Repičevo je bila izdelana januarja 1993 na Urbanističnem inštitutu Republike Slovenije **Prostorska ureditev slovenske obale**. V razmišljanjih o prostorskem razvoju območja Obale ima prav posebno vlogo razvoj univerze kot generator pozitivnih gibanj v razvoju in kot osnova za prekinjeno kontinuiteto urbane kulture, ki ima posebno legitimiteto prav v tem obalnem prostoru.

Med novimi dejavnostmi, ki bi lahko bistveno preobrazile slovensko obalo na prehodu v 3. tisočletje, ovrednotile geopolitično lego Slovenije in splošne razvojne trende v Evropi in svetu ter nadgradile dejstvo, da smo bili Slovenci prav na Obali prisotni v kontinuiteti mediteranske urbane civilizacije, bi zagotovo morali na prvem mestu šteti "tretjo slovensko univerzo". Univerza

se s svojimi tremi glavnimi komponentami:

pedagoško, raziskovalno in storitveno (svetovalno), danes uvršča med poglavitne mestotvorne dejavnike in bi tudi v obalnem somestju pomenila pomemben integracijski faktor in razvojno spodbudo. Zaradi tega se poskušamo s pričujočim poglavjem vključiti v dosedanja prizadevanja za formulacijo zamisli in zasnove Univerze na Obali.

Ideje o nujnosti in upravičenosti ustanovitve nove univerze prav na Obali koreninijo v sedemdesetih letih, o čemer pričajo tudi citirani viri. V zadnjem času, predvsem po osamosvojitvi pa so ti glasovi še glasnejši in zahteve zelo dobro argumentirane.

Dr. D. Marušič (1991 in 1992): Dokazuje potrebo z navedbo razmerij med številom prebivalstva in številom univerz. Po ameriškem vzorcu razmerij bi bilo lahko v Sloveniji kar 12 univerz, po kanadskem pa 7. Potrebo utemeljuje tudi z nemobilnostjo univerzitetnega intelektualnega kadra, z veliko zaprtostjo in samozadostnostjo obeh univerz s profesorji, ki diplomirajo, magistrirajo in doktorirajo in se zaposlijo na isti univerzi, kar je v razvitem svetu svojstven primer. V tem vidi tudi enega bistvenih razlogov za beg slovenskih strokovnjakov, v tujini izobraženi strokovnjaki skoraj nimajo možnosti zaposlitve na naši togi Univerzi. Zahteva odprto univerzo s predavanji vrhunskih svetovnih strokovnjakov, in marsikateri med njimi je tudi naš izseljenec. Zakaj univerza prav na Obali? Obala je po številu prebivalcev tretji urbani konglomerat v Sloveniji. V urbanih somestjih pa se radi tvorijo "presežki energije", ki se morajo kana-lizirati. Na Obali je ta presežek še izrazitejši zaradi pogostejših stikov z zunanjim svetom, kar se kaže predvsem v dejstvu, da mladina iz Istre v pretežni meri odhaja na študij v Trst, čeprav ta nima dvojezične univerze. Zavzema se za univerzo s celotno infrastrukturo na enem kraju, ki omogoča nenehno intelektualno interakcijo med profesorji in študenti. Pomembno je imeti manj avtoritarno univerzo, ker je prav ubijanje kreativnosti, kar dela obstoječi visokošolski študij, razlog za relativni neuspeh naših študentov v praksi.

Po mnenju dr. Marušiča naj bi bil program kulturno izročilo okolja prek oddelkov za etnologijo in lingvistiko storitvene dejavnosti obalnokraškega področja prek oddelkov za kmetijstvo, turizem ter promet in zveze sodobne komunikacijske tehnologije prek močnega računalniškega in matematičnega centra dovezetnost za intuitivne spoznavne procese prek katedre za okultne dejavnosti. Kot idealno lokacijo za univerzitetni campus predlaga Belveder nad Izolo.

V okviru Skupnosti Obalnih občin je bila poleti 1992 na Obali ustanovljena Strokovna skupina za visokošolsko središče, ki jo je vodila dr. Duša Krnel-Umek. Ta skupina je združila intelektualne potenciale Obale v prizadevanjih za ustanovitev tretje slovenske univerze.

Program visokošolskega študija kot ga predlaga Strokovna skupina za visokošolsko središče na Obali:

- Humanistika in družboslovje s posebnim poudarkom na etnologiji in kulturni antropologiji z lingvistiko, zgodovino Istre, vključno z arheologijo in s širšo študijsko navezavo na mediteransko kulturo. Poseben poudarek je tudi na študiju tujih jezikov s prevajalstvom.

- Pomorstvo in promet kot tehnična, kot terciarna dejavnost, strojnotehnični in prometnotehnični standardi vključujoč pomorsko pravo, mednarodno trgovino in specializirano logistiko.

Gostinstvo in turizem kot primarna generatorja ekonomskega in kulturnega razvoja z močno navezavo na varovanje naravne in kulturne dediščine ter izboljševanje kvalitete okolja, hotelirstva in ekonomike turizma.

- Interdisciplinarni študij ekologije in upravljanja okolja z dodiplomsko usmeritvijo ter posebnimi poudarki na ekologiji morja, poudarki na raziskavah mezo in mikro klime in ekološkem izboljševanju istrskega prostora, vključujoč ekološko pravo, mediteranske agrarne kulture in probleme sonaravnega razvoja.

- Urejanje naselij in prostora ter konservatorstvo v naselbinski in arhitekturni dediščini in spomenikih ter urbanizmu, ki upošteva istrskomeditersko kulturno izročilo.

- Določeni deli tehniških ved oz. industrijske tehnologije, ki bi se vezali na obstoječe in potencialne industrijske zmogljivosti in potrebe njihovih razvojnih služb in stremljenj.

- Šport in rekreacija s posebnim poudarkom na študiju in razvijanju vodnih športov.

Izčrpna in neobremenjena analiza ljubljanske in mariborske pa tudi tržaške univerze bi verjetno prikazala še druge možnosti usmeritev, posebno tam, kjer imajo opraviti s sorazmerno velikim številom študentov, hitro (ali pričakovano) diverzifikacijo in diferenciacijo strokovnih usmeritev, odpori do inovacij ipd.

Nova univerza bi morala nuditi možnosti vsestranskih inovacij v organizaciji pedagoškega procesa (fleksibilni, navzkrižni vpisi in individualni programi), v povezavi z raziskovalnim delom, s svetovanjem in prakso, študijem ob delu itd.

Ne nazadnje bi nova slovenska univerza v geografsko in po sestavu dejavnosti specifičnem prostoru ter prostoru neposrednega stikanja z Italijo in Hrvaško Istro, nudila okvir za posebne programe ljubljanske, mariborske, tržaške in morda celo zagrebške, reške in graške univerze.

Končno ne gre pozabiti možnosti, ki jo nakazuje potreba številnih ameriških in evropskih univerz, da imajo svoje "učne baze" (za sezonske, mednarodne in druge programe). Veliko je bilo razmišljanj o možnih lokacijah in tehtanju o potrebnosti campusa. Trenutno

velja, da naj prizadevanja stečejo in naj se izkoristijo že obstoječi objekti, ki so prazni in bi bili primerni za posamezne oddelke ali pa inštitute.

Možne lokacije:

Za campus sta bili doslej identificirani lokaciji: Krog in Belveder nad Izolo. Krog je vprašljiv, ker je predviden za vračilo Cerkvi, čeprav bi bil idealna lokacija.

Za razpršeno dejavnost univerze pa: center univerze in nekaj inštitutov v Kopru, in sicer v stavbah poleg Pedagoške akademije, opuščena koprška porodnišnica.

Belveder nad Izolo za gostinsko turistično in permanentno izobraževanje ter poletno šolo nadarjenih otrok.

Piran z bivšo bolnišnico in dosedanjimi prostori, ki jih uporabljajo "Piranski arhitekturni dnevi". Okrog te skupine in lokacije naj bi se razvilo jedro za dediščinsko arhitekturo, konservatorstvo in urbanizem.

Univerzi bi morda lahko namenili del objektov in infrastrukture v severni mestni luči, ki bi jih sprostili zaradi že prisotne težnje po "reurbanizaciji" severnega dela nekdanjega otoka.

Pri razmišljanju o lokaciji univerze bi morali razčistiti naslednja strateška vprašanja, pomembna za operativno usmerjanje nadaljnjih prizadevanj za razvoj same zamisli:

- optimalno število študentov, pri čemer bi morali upoštevati vsebinsko usmeritev univerze in njene primerjalne posebnosti (in prednosti) v razmerju do obstoječih visokošolskih in višješolskih zavodov, dalje, regionalno gravitacijo študentske populacije vključno s potrebami slovenske manjšine v Italiji in interesa v Istri, "ekonomiko merila" (verjetno med 4000 in 6000 slušateljev plus pedagoški in servisni kader v sodobnem razmerju, ki omogoča izvajanje intenzivnega in učinkovitega pedagoškega, raziskovalnega in svetovalnega programa;

- relativne prednosti decentralizirane prostorske zasnove, koncentrirane prostorske zasnove ("campus") in/ali kombinacije prve in druge;

- atraktivnost delovnega in bivalnega okolja z artikulirano identiteto (morje, mediteranska pokrajina, posebnost stavbne dediščine, klimatski faktor);

- dobra prometna dostopnost (zlasti s sredstvi javnega prometa);

- gospodarnost in etapnost razvoja.

V naša razmišljanja o možnih lokacijah smo vključili Izolo, in sicer vzhodni del selišča. Campus predvidevamo na lokaciji "Mehanotehnike" (z delno izrabo obstoječih objektov in infrastrukture), Visoko turistično gostinsko šolo (ali fakulteto) v laporokopu, vezano na hotel visoke kategorije (prav tam) in nasuti del prometno sproščene obale ob rtu Viližan. Temu variantnemu razmišljanju je botrovala tudi centralna lega Izole v obalnem somestju.

Literatura:

Policentrični razvoj Slovenije Višje in visoko šolstvo na Obali, (1972), Revija Obala, Koper.

Černigoj, A. (1974) Oddelki visokega in višjega šolstva na obali, Revija Obala, Koper.

Darovec, D. (1992) Pregled zgodovine Istre, Knjižnica Annales, Koper, Primorske Novice.

Marušič, D. (1991) Obala nič več provinca ali zakaj potrebujemo novo univerzo, ekspertiza, Koper, neobjavljen tipkopis.

Marušič, D. (1992) Mediteranska univerza: Dovolj bistrih v časopisu Delo, sobotna priloga 19. 12. 1992.

Vrečko, A. (1977) Nekaj razmišljanj o visoki šoli, Revija Kovina, Koper.

A. B. (1973) Več šol na Obali časopis Delo 18.5. 1973, Ljubljana.

Duša Krnel - Umek

PROJEKT KULTURA NARODNOSTNO MEŠANEGA OZEMLJA SLOVENSKE ISTRE.

Poročilo za čas od 1988 do 1992

Avtorji obsežnih strokovnih in znanstvenih del o Istri so v glavnem Italijani in Hrvati, medtem ko smo začeli Slovenci raziskovati to območje, predvsem njegov slovenski del, šele po drugi svetovni vojni. Raziskovanje je organizirano v več središčih: v Pulju hrvaško, v Rovinju italijansko, v Trstu italijansko in slovensko, edino slovenski del Istre je bil brez organiziranega raziskovalnega dela in je še sedaj brez trdne institucionalne podlage. Glede na zgodovinsko dejstvo, da je to območje pripadlo Republiki Sloveniji šele po drugi svetovni vojni in da je večina slovenskih kulturnih ustanov tu začela delovati šele po letu 1954, je bil pripravljen projekt Kultura narodnostno mešanega ozemlja slovenske Istre.

Projekt je bil zasnovan leta 1986 v okviru Znanstvenega inštituta Filozofske fakultete v Ljubljani (Zbornik 1993, str. 9-12), pri njegovi zasnovi pa so sodelovali prof. dr. Nace Šumi, predsednik Znanstvenega inštituta Filozofske fakultete v Ljubljani, prof. dr. Frane Jerman, podpredsednik in prof. dr. Breda Pogorelec. Raziskovalne naloge so prijavili sodelavci iz Pokrajinskega arhiva (sedež projekta) in Pokrajinskega muzeja v Kopru, Pomorskega muzeja "Sergej Mašera" in Medobčinskega zavoda za varstvo naravne in kulturne dediščine v Piranu.

Raziskovanje je bilo načrtovano multidisciplinarno in dolgoročno; obsegalo pa je naloge s področij zgodovine, arheologije, etnologije, umetnostne zgodovine, konservatorstva, arhivistike in bibliotekarstva. Nosilec projekta je bil prof. dr. Dušan Nečak, koordinatorica dr. Duša Krnel - Umek, pri posameznih temah pa so sodelovali kot mentorji ali recenzentje: akademik prof. dr. Ferdo Gestrin, prof. dr. Bruno Hartman, prof. dr.